

85

З нагоди 85-річчя від дня народження д. х. н., проф. Ф. Й. ДАНИЛОВА

О. Б. Веліченко, В. С. Проценко

ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет»,
Український державний університет науки і технологій,
просп. Науки, 8, Дніпро 49005, Україна
email: vprotsenko7@gmail.com

doi: 10.33609/2708-129X.91.6.2025.55-57

4 липня 2025 року відзначив 85-річний ювілей Фелікс Йосипович Данилов – видатний український науковець, енергійний організатор національної школи електрохімії, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, доктор хімічних наук, професор фізичної хімії та головний науковий співробітник НДІ гальванохімії Українського державного університету науки і технологій.

Понад півстоліття проф. Данилов поєднує активну наукову діяльність, викладання й управлінську роботу. Ще під час навчання в Дніпропетровському хіміко-технологічному інституті (ДХТІ), де він працював під керівництвом проф. В. В. Стендера,

молодий науковець зробив перші кроки в електрохімічній науці, вивчаючи закономірності електроосадження марганцю. Після закінчення інституту він набув важливого практичного досвіду на інженерних посадах у гальванічному цеху всесвітньовідомого Південного машинобудівного заводу, а з 1964 року продовжив наукову підготовку в аспірантурі ДХТІ під керівництвом проф. М. О. Лошкарьова.

У 1967 році Фелікс Йосипович успішно захистив кандидатську дисертацію, а в 1985 році – докторську, присвячені вивченню кінетики й термодинаміки електроосадження металів за присутності поверхнево-активних речовин. Ці праці, виконані на найвищому теоретичному та

експериментальному рівні, здобули високу оцінку провідних електрохіміків того часу.

Наукові результати проф. Данилова лягли в основу сучасних гальванічних процесів: цинкування, кадміювання, хромування, осадження інших різноманітних металів і сплавів, сучасні методики підготовки поверхні та електрохімічне полірування тощо. Він запропонував низку унікальних методик дослідження адсорбції на електродах, ввів температурно-адсорбційний підхід для визначення термодинамічних характеристик адсорбції ПАР і вперше розкрив механізм «компенсаційного ефекту» в таких системах.

У 1975 році за його ініціативою було засновано Проблемну науково-дослідну лабораторію електроосадження металів (нині – НДІ гальванохімії), яку проф. Данилов очолював упродовж багатьох років. Із 1994 до 2023 року він виконував обов'язки директора цього інституту, а в 1986–2013 рр. також був завідувачем кафедри фізичної хімії УДХТУ (з 2023 р. – Український державний університет науки і технологій), гідно продовжуючи наукові традиції Л. В. Писаржевського, А. І. Бродського та М. О. Лошкарьова.

Дослідження проф. Данилова зосереджені на механізмах електроосадження металів за присутності полімерних та поліелектролітних адсорбентів, розробленню нових водних електролітів і використанні іонних рідин, а також на фото- та електрокаталітичних властивостях гальванічних покриттів. Під його науковим керівництвом захистили дисертації понад

60 кандидатів і 6 докторів наук. Загалом у доробку проф. Данилова – понад 550 публікацій і 60 патентів. Станом на початок липня 2025 року в базі Scopus зареєстровано 204 його статті, що вже мають більш ніж 3 680 цитувань, а індекс Хірша дорівнює 32 – це один із найвищих показників цитування серед усіх електрохіміків сучасної України.

Професор Данилов також відіграє ключову роль у науково-організаційній сфері: він очолює спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора хімічних наук за спеціальністю 02.00.05 «Електрохімія», є членом Міжнародного товариства електрохіміків (ISE), обіймає посади віце-президента Українського електрохімічного товариства та Української асоціації корозіоністів, є членом бюро наукової ради НАН України з проблеми «Електрохімія». Професор Данилов також є головним редактором журналу «Питання хімії та хімічної технології» (фаховий журнал категорії «А», що індексується наукометричною базою Scopus).

У 2019 році Указом Президента України проф. Данилов спільно з колегами з низки провідних університетів та інститутів НАН України отримав Державну премію України в галузі науки і техніки за видатний внесок у розвиток сучасної електрохімії та електрохімічного матеріалознавства.

Його колеги та учні із захопленням і щирою повагою відзначають такі риси Фелікса Йосиповича, як стійкість принципів, висока вимогливість, бездоганна порядність, щирість і непохитна відданість науці.

Ми щиро вітаємо іменинника, бажаємо йому міцного здоров'я, невичерпного творчого ентузіазму, нових значущих наукових досягнень та радісних годин у колі родини і друзів.

Нехай кожен день приносить Вам натхнення для відкриттів і заслужене визнання!

**ON THE 85TH ANNIVERSARY OF DR. CHEM. SCI.,
PROF. F.I. DANILOV.*****O.B. Velichenko, V.S. Protsenko***

*NNI “Ukrainian State University of Chemical Technology”, Ukrainian State University of Science and Technology,
8 Nauky Ave., 49005 Dnipro, Ukraine
e-mail: vprotsenko7@gmail.com*

On July 4, 2025, Professor Felix Yosypovych Danilov, a prominent Ukrainian scientist and a renowned figure in the field of electrochemistry, celebrated his 85th birthday. Professor Danilov is a Doctor of Chemical Sciences, Honored Scientist of Ukraine, recipient of the State Prize of Ukraine in Science and Technology, Professor of the Department of Physical Chemistry, and Chief Researcher at the Research Institute of Galvanotechnology at the Ukrainian State University of Science and Technologies.

Over the course of more than fifty years, he has skillfully combined scientific research, teaching, and organizational activities. His academic path began with early electrochemical research on manganese deposition during his student years at the Dnipropetrovsk Institute of Chemical Technology. Later, under the supervision of Professor M.O. Loshkarev, he continued his research as a postgraduate student.

Professor Danilov defended his PhD thesis in 1967 and his doctoral dissertation in 1985, both focused on the kinetics and thermodynamics of metal electrodeposition in the presence of surface-active substances. His sci-

entific achievements laid the groundwork for advanced surface engineering technologies, including zinc, cadmium, and chromium electroplating, as well as the deposition of various other metals and alloys.

He developed several original methods for studying electrode adsorption processes, introduced a temperature-adsorption approach for evaluating thermodynamic parameters of surfactant adsorption, and revealed the nature of the so-called compensation effect.

Under his leadership, the Research Institute of Galvanotechnology was established in 1975. He served as its director from 1994 to 2023. From 1986 to 2013, he also chaired the Department of Physical Chemistry. Professor Danilov's scientific output includes more than 550 publications and 60 patents. As of July 2025, the Scopus database lists 204 of his publications, with over 3,680 citations and an h-index of 32 – the highest at his university and among the top in Ukraine.

He is actively involved in the scientific community, serving as chair of a doctoral dissertation defense board, member of the International Society of Electrochemistry (ISE), vice-president of the Ukrainian Electrochemical Society and the Ukrainian Association of Corrosionists, and editor-in-chief of the journal *Voprosy Khimii i Khimicheskoi Tekhnologii* (Issues of Chemistry and Chemical Technology). His colleagues and students admire his integrity, high standards, and lifelong devotion to science.

Keywords: anniversary; research activities; electrochemistry; electrochemical kinetics; electroplating; metal finishing.